

5. Kriittisen miestutkimus

Työryhmän vetäjät Markku Soikkeli ja Arto Jokinen

Työryhmä kokoontuu seminaarisalissa 115 (fysiikan luokka)

pe 14.11. klo 16-19

30 minuuttia puheenvuoroa kohden

16.00 Työryhmän järjestäytyminen ja muutama avaussana

16.15 Hannu Sirkkilä

16.45 Leena Autonen-Vaaranieniemi

17.30 Jukka Kujala

18.00 Jukka Santala

16.15 Hannu Sirkkilä, Jyväskylän yliopisto

Erotiikkaa eksotiikkaa, elättäjyyttä – suomalaisen miehen ja thaimaalaisen naisen parisuhde

Olen haastatellut väitöskirjaani 18 sellaista suomalaista miestä, joilla on thaimaalainen vaimo. Tutkimuksellisen uteliaisuuteni lähtökohtana on se, miten tällainen suhde on mahdollinen, miten se toimii, mitä kyseiset miehet ajattelevat parisuhteestaan, itsestään ja vaimostaan. Tutkimusongelma täsmentyy sen selvittämiseen, miten tällainen parisuhde rakentaa näiden miesten maskuliinista identiteettiä.

Työni teoreettisessa osuudessa tulkitson kyseiset suhteita osana sukupuolten ja parisuhteiden globalisaatiota. Lähestyn niitä globaalin etnografian suunnasta ja kiinnitän huomiota etnisyyden tulkintaan, kansallisuuden performatioihin, transnationaaleihin käytäntöihin, sukupuolijärjestelmän ja sukupuolisopimusten erityisyyteen kyseisessä yhteydessä.

Empiiristä aineistoa tulkitson narratiivisesti ja miesten kertomusten perusteella he ovat tyypiteltävissä kolmeen sukupolviryhmään. Puolisoiden välisen elintasoeron, kieli- ja työllistymisongelmien johdosta näissä parisuhteissa muodostuu aluksi selkeä mieselättäjä-kotiäiti rakenne. Vanhimman sukupolven parisuhde on hyvin

traditionaali, keski-ikäisillä mieselättäjäys on välivaihe ja nuorimmilla suhteessa ilmenee jälkimoderni joustavuus.

16.45 Leena Autonen-Vaaraniemi, Tampereen yliopisto

Eronneen miehen koti. Maskuliinisuuksien jäsentyminen ja kodin tulkinnat elämänkulun eräässä murroskohdassa.

Alustukseni pohjautuu tutkimussuunnitelmaani väitöskirjaa varten. Mikä on eronneen miehen koti? Onko koti eronneelle miehelle ainoastaan asunto vai onko kodin tiloja jossakin muuallakin? Olen kiinnostunut siitä, miten kodin tila ja esineet kietoutuvat ihmissuhteisiin ja –siteisiin eronneiden miesten arjessa. Yritän myös paikantaa kodin sukupuolittuneita, maskuliinisia merkityksiä tilallisuuden ja ajallisuuden jäsentämänä. Lähestyn kysymystäni kriittisen miestutkimuksen näkökulmasta. Liikun myös naistutkimuksen ja kulttuurin tutkimuksen viitekehysten sisällä. Tutkimuksessani avio- tai avoero paikantuu eräänä taitekohtana miehen elämänsä. Eroa voi pitää kriisi- tai murroskohtana miehen elämässä, jossa voi aueta tilaa maskuliinisuuksien murenemiselle ja uudelleen määrittelyille. Millä tavoin tämä murtumakohta sijoittuu miehen elämänsä ja miten muutos näkyy kotisuhteessa? Avio- ja avoerossa joudutaan miettimään uudestaan identiteettiä ja ihmissuhteita. Eroaminen merkitsee aina myös tilallisia ja esineellisiä uudelleenjärjestelyjä.

Lähestymistapani on kvalitatiivinen. Aineistonkeruussa ja aineiston analysoimisessa sovellan narratiivisen tutkimusotteen periaatteita. Tarkastelen miehen kotia elämänhistorian suunnasta, näkökulmana miesten subjektiiviset kotimerkitykset. Keskeisinä teemoina ovat erilaiset kodit miehen elämänsä aikana sekä mieheyden rakentaminen ja purkaminen kodin arjessa. Tutkimusaineistoni koostuu narratiivisista syvähaastatteluista, havainnoista ja valokuvista. Yritän tavoittaa noin 20 avio- tai avoeronnutta miestä lumipallomenetelmän avulla. Toivon löytäväni eronneita miehiä, jotka asuvat monenlaisissa asunnoissa, kuten kerros-, omakoti- tai rivitalossa. Aineistooni sisältyy myös asunnottomia, eronneita miehiä. Teen haastatteluja miesten kotona sekä havainnoin samalla kotiympäristöä. Miesten ottamat valokuvat muodostavat

tärkeän osan tutkimusaineistostani. Pyydän miehiä itse valokuvaamaan kodin merkityksellisiä puolia ja tärkeitä tiloja. Olen vasta aloittanut miesten haastattelemisen, ja valokuvamateriaalia on kertynyt jonkin verran.

17.15 Tauko (jos tarpeen)

17.30 Jukka Kujala, Oulun yliopisto

Miesopettaja itsenäisyyden ajan Suomessa

Miesopettaja on ollut viime vuosikymmenenä keskustelun aiheena opettajakoulutuksessa, opettajien palkkakehityksen välineenä ja kasvattajan roolissa. Sukupuolikiintiöiden poistumisen myötä harveneva joukko miessukupuolen edustajia tekee työtään Suomen koululaitoksessa. Miesopettajan rooli ja ammattikuva on muuttumassa itsenäisyyden alkuaikojen kansankynttilästä kohti naisvaltaisen alan vähemmistöedustajaa.

Millainen on ja on ollut miesopettaja maassamme itsenäisyyden eri vuosikymmeninä? Millainen on julkisuuskuva ja millainen hän on itsensä kuvaamana?

Tutkimukseni pohjautuu yli kuuteenkymmeneen valtakunnallisissa kirjoituskilpailuissa kerättyyn miesopettajaelämäkertaan. Elämäkertoista olen valinnut joukon elämäkertoja edustamaan ammattiuralla onnistuneita, kaatuneita ja ammattiuralta poistuneita.

Tarkastelen puheenvuorossani muutaman elämäkerran pohjalta miesopettajan tuntemuksia. Kuinka elämäkerralliset ajattomat pysyvyystekijät ovat olleet vaikuttamassa miehen onnistumiseen, kaatumiseen tai vaihtoehtoisesti poistumiseen? Lisäksi sivuan koulun traditioiden toistuvuutta ja vaikuttavuutta miesopettajan rooliin.

18.00 Jukka Santala, Lapin yliopisto

Marginaaliset maskuliinisuudet postmodernin katveessa.

18.30 Loppukeskustelu

19.00 Työryhmä sulkee ovensa